

Paris'te Bobo'lu bir şeyler

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Bu iş onlarla başlamış. Onları izliyordum fakat kim olduklarını değerli dostum Aydın Sezgin, Le Monde'da yayımlanan bir makaleyi gönderene kadar çıkaramamıştım. Makale, Amerikalı

gazetecinin Fransızcaya çevrilen kitabının eleştirisiydi ve kitap bu yeniyetmelerin adını koyuyordu: Bobo'lar.

'Bourgeois'e' (burjuva) ve 'bohem' sözcüklerinden oluşan bu isimle adlandırılanlar 1968 kuşağının bir bölümü ve hemen onun ardından gelen kuşağın çok iyi yetişmiş, başarılı, zengin, fakat bohem yaşamayı seven, yüksek bir estetik bilinç ve zevk sahibi üyeleri idi. Bobo'lar 1980'lerin Yuppi'lerinden daha fazla duyarlılık sahibi olsalar da müthiş ehli keyiftiler. Ala ala hey olanını değil yüksek bir kalite ve ayrıntı tutkusuyla birleşmiş bohenim peşindeydiler.

Bu oluşumun iki önemli etkisi oldu. Birincisi, bu insanlara hizmet sunmaya niyetli kesimleri kendisine çekidüzen vermeye itti. Artık 'otantik' olan bitmiş, 'tasarım'ın dönemi başlamıştı. Lokantalar, mağazalar, barlar, kitapçılar sadece sattıkları ürünün niteliğiyle

değil iç mekân düzenlemeleriyle önem kazanıyordu. Böyle oyuncu dünyanın en önemli mimarları harıl harıl iç mekan tasarlamaya başladı. Bu mekânlarda dünyanın en pahalı sanat yapıtları yer aldığı gibi, icabında dünyanın en önde gelen sanatçıları performanslar gerçekleştiriyor, konserler veriyordu.

Böylece 1980'de Yuppi'lerin Londra'da Dockland'i ayağa kaldıran dış mekân tutkusundan 1990'larda iç mekânlara gelindi. Tabii, bu işin gerek ölçek gerekse yoğunluk olarak başını New York çekiyor. Nitekim son olarak oraya gittiğimde açılan yeni bir restoranın yaşayan en yaşlı ustayı, neredeyse 100 yaşındaki Johnson'ı bile kendisine bağladığını, üstadın her öğlen orada yediğini öğrendim. Bu mekânları sergi gezer gibi teker teker geziyorum. Oraya asıl Johnson'ı görmek amacıyla gittim ve bulamadım. Mekânsa 'görmek/görölmek' kavramıyla oluşturulmuştu. Röntgencilik yalnız sağa sola değil masalara da birer monitör yerleştirilmesine, herkesin herkesi görmesine kadar vardırılmıştı.

İşin ikinci yanı, bu oluşumun her yeri yüksek teknolojinin dolaylarında gelişen fakat çok geniş ölçüde şimdi 'beyaz minimalizmi' denilen bir mekân anlayışına götürmesi. Arkada, kendilerini 1990'larda yoğun olarak kabul ettiren Japon tasarımcıların etkisi var.

Japon modacılar, araba üreticileri, mimarları kendi anlayışlarını kabul ettirince ortaya Batılı bir Japon dili çıktı. Fakat bu süreç neredeyse homojen, hepsi iyi kötü birbirine benzeyen mekânlar üretti. New York'ta, Londra'da, Paris'te açılan yeni yerler arasında neredeyse hiç fark yok. Aynı anlama gelen, farklı sözcükler buraları.

Paris de payını aldı bu gelişmeden. Şimdi orada da genç kuşak bu minimalizmi öne çıkararak mekânlar tasarlıyor Bunlar, Joseph, Gedo, EPure, Apoc, Upla gibi mağazalar. L'atelier gibi kahveler. Buna mukabil Boffill gibi ustalar, Garcia gibi tanınmış isimler, Pompougnac gibi girişimciler aynı kesime, Bobo'lara, 'maksimalist' seçenekler sunuyor. Bu mekânlar da klasisist, Doğu'nun 'renkli', 'egzotik' yanına yönelen ve Paris'in geleneksel 'randevuevi' anlayışıyla bütünleşmiş bir tavır egemen.

Paris, kısacası, kendisi olmakla başkası olmak arasındaki kıldan ince köprüde oynuyorken Bobo'lar sayesinde ben de kendi kuşağımın serüvenini düşünüyorum, 1. Sürrealizm Manifestosu'nun imzalandığı, şu satırları yazdığım kahvede. Onu da, Parisli bir yazarın, Houellebecq'in önce Fransa'yı şimdi de Amerika'yı birbirine katan, bize de çevrilen, 'Temel Parçacıklar' isimli romanda bulmak mümkün.